



Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ανάλυση και Αντίληψη του Τοπίου

Ενότητα : Η γεωλογική ανάλυση

Κίζος Αθανάσιος

Τμήμα Γεωγραφίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο **«Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου»** έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
2.1 Οικολογική Προσέγγιση: Οικολογία Τοπίου	4
2.2 Το Τοπίο ως «Όλον»: η Ολιστική Προσέγγιση	4

1. Σκοποί ενότητας

Ο σκοπός της ενότητας είναι η παρουσίαση και πρακτική εφαρμογή της γεωλογικής ανάλυσης και της ανάλυσης μη οπτικών δεδομένων.

2. Περιεχόμενα ενότητας

2.1 Οικολογική Προσέγγιση: Οικολογία Τοπίου

Η οικολογική προσέγγιση αναφέρεται στην οικολογία τοπίου, η οποία ορίστηκε αναλυτικά σε προηγούμενη ενότητα. Όπως είχε αναφερθεί εκεί, η οικολογία τοπίου προήλθε από την ανάγκη να μελετηθούν οι οικολογικές διεργασίες σε πραγματικές συνθήκες χώρου και αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μελών ενός πληθυσμού και μεταξύ πληθυσμών διαφορετικών ειδών. Επίσης αναδεικνύει τη σημασία της ύπαρξης και της χωρικής διάταξης διαφόρων χαρακτηριστικών που μπορούν να λειτουργήσουν ως 'ρυθμιστές' (buffers), 'διάδρομοι' (corridors), 'πυρήνες' (core areas), 'δίκτυα' (networks) για είδη σε ένα τοπίο, αλλά και της έννοιας του 'μεταπληθυσμού'.

Πολύ καλές πηγές για πληρέστερη κατανόηση των παραπάνω αποτελούν τα παρακάτω βιβλία και άρθρα:

- Opdam, P., Verboom, J., Pouwels R., (2003), Landscape cohesion: an index for the conservation potential of landscapes for biodiversity. *Landscape Ecol.* 18, 113-126.
- Forman, R.T.T., Godron, M., (1986), *Landscape Ecology*, Wiley & Sons, New York.
- Naveh, Z., Lieberman, A., (1984) *Landscape Ecology: theory and application*, Springer-Verlag, New York.
- Jongman, R., (Ed.), (2004), *The New Dimensions of the European Landscape*. Wageningen UR Frontis Series Nr. 4, Springer, Germany.
- Jongman, R.H.G., (Ed.), (1997) *Ecological and landscape consequences of land use change in Europe*. Proceedings of the first ECNC seminar on land use change and its ecological consequences, European Centre for Nature Conservation, Tilburg.
- Wascher, D.M., Jongman, R.H.G., (Eds.), (2004), *European landscapes: classification, evaluation and conservation*. Report submitted to the EEA, by LANDSCAPE EUROPE in collaboration with the European Centre for Nature Conservation, Tilburg (in press).

2.2 Το Τοπίο ως «Όλον»: η Ολιστική Προσέγγιση

Η ολιστική προσέγγιση του τοπίου είναι μια διαφορετική οικολογία του τοπίου, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι άνθρωποι και η 'οικολογία' των κοινωνιών και των παραγωγικών τους συστημάτων. Συνήθως με αυτή το τοπίο θεωρείται ως «όλον», ως σύνολο δηλαδή που είναι 'κάτι περισσότερο' από το απλό άθροισμα των ιδιοτήτων των συστατικών του (Palang et al. 2000). Αυτή η θεώρηση αντιδιαστέλλεται με την περισσότερο «Αμερικανική» προσέγγιση της 'συμβατικής' οικολογίας τοπίου, η οποία εστιάζεται σε είδη και διεργασίες σε μεγαλύτερες κλίμακες και όπου οι ανθρώπινες παρεμβάσεις και οι σχέσεις τους με τους υπόλοιπους οργανισμούς, αν και παρούσες,

δεν αποτελούν αντικείμενο μελέτης. Έτσι, στην ολιστική προσέγγιση χρησιμοποιούνται εννοιολογικά μοντέλα όπως αυτό που παρουσιάστηκε στο Σχήμα 1 και στο οποίο προβάλλονται οι αλληλεπιδράσεις και η πολυπλοκότητα των σχέσεων.

Στα πλαίσια της ολιστικής προσέγγισης προτείνεται η εννοιολογική και μεθοδολογική 'διεύρυνση' της 'συμβατικής' οικολογίας τοπίου έτσι ώστε αυτή να συμπεριλάβει και την ανθρώπινη οικολογία σε μια νέα οικολογία «του ανθρώπου και του συνολικού περιβάλλοντος του» (Naveh 2000) όπως παρουσιάζεται στην εικόνα 2. Σε αυτή, παρουσιάζεται το συνολικό εύρος των διαφορετικών θεμάτων και ενοτήτων που πρέπει να καλύπτει μια τέτοια ολιστική προσέγγιση, η οποία ας σημειωθεί ότι απαιτείται να είναι και η ίδια πολύπλοκη για να μπορεί να περιγράψει ένα τόσο πολύπλοκο σύστημα.

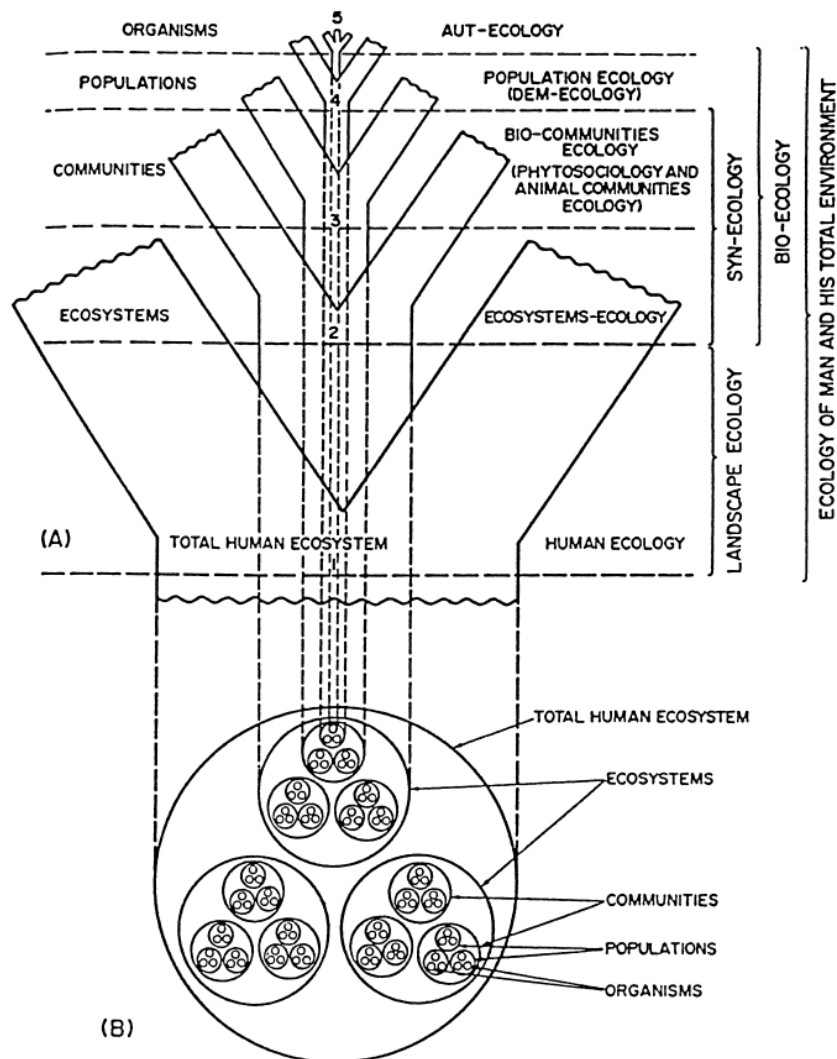


Fig. 3. The ecological hierarchy and its scientific disciplines (Naveh and Lieberman, 1994).

Εικόνα 2. η οικολογική ιεραρχία και οι αντίστοιχες επιστήμες (πηγή: Naveh, Z., (2000) *What is holistic landscape ecology? A conceptual introduction, Landscape and Urban Planning* 50, 7-26)

Πολύ καλές πηγές για πληρέστερη κατανόηση των παραπάνω αποτελούν τα παρακάτω βιβλία και άρθρα:

- Naveh, Z., Lieberman, A., (1984) *Landscape Ecology: theory and application*, Springer-Verlag, New York.
- Naveh, Z., (2000) What is holistic landscape ecology? A conceptual introduction, *Landscape and Urban Planning* 50, 7-26).
- Palang, H., Mander, U., Naveh, Z., 2000. Holistic landscape ecology in action. *Special Issue of Landscape and Urban Planning* 50, 1-193.